

AMO.CZ

LISTOPAD 2017

BACKGROUND REPORT | XXIII | OSN | DISEC | I

Vytvoření bezjaderné zóny na Blízkém východě

PRAŽSKÝ STUDENTSKÝ SUMMIT | WWW.STUDENTSUMMIT.CZ

1 Úvod

Blízký východ patří v současné době k nejméně stabilním regionům na Zemi. Následkem složité bezpečnostní situace došlo k tomu, že se některé tamní státy rozhodly podpořit svou bezpečnost jaderným arzenálem. To však otevřelo nové třetí plochy a vznikla tak reálná hrozba jaderného konfliktu v regionu. Tuto situaci je možné vyřešit zřízením bezjaderné zóny na Blízkém východě. Jednání o tomto tématu však byla doposud neúspěšná.

2 Historie jaderných zbraní

Historie jaderných zbraní spadá do období druhé světové války, kdy v nich soupeřící mocnosti viděly možnost odstrašit protivníka a přimět ho ke kapitulaci. Přes úpornou snahu výzkumných center v nacistickém Německu však úspěch slavil americký projekt Manhattan.¹ V USA proběhl historicky první úspěšný jaderný test, který byl následován shobením atomových bomb na japonská města Hirošima a Nagasaki. Tyto dva případy představují dodnes jediné použití jaderných zbraní ve válečném konfliktu. Jako druhý v pořadí otestoval jadernou zbraň v roce 1949 Sovětský svaz a následně v roce 1952 Spojené království, v roce 1960 Francie a v roce 1964 Čínská lidová republika. Tyto země (a jejich nástupnické státy – Ruská federace) byly uznány smlouvou NPT (viz níže) jako jaderné mocnosti. Dále uskutečnila jaderný test Indie (1974), Pákistán (1998) a Severní Korea (2006). Izrael zřejmě jaderné zbraně také vlastní, ale neuskutečnil jaderný test.² Další zemí, která vyvinula jaderné zbraně, byla Jihoafrická republika, která se svých jaderných zbraní v roce 1989 v důsledku pádu apartheidu a demokratického přerodu dobrovolně vzdala.^{3,4}

2.1 Jaderné odzbrojování

2.1.1. SMLOUVA O NEŠÍŘENÍ JADERNÝCH ZBRANÍ (NPT)⁵

NPT neboli Smlouva o nešíření jaderných zbraní⁶ je doposud zřejmě nejvýznamnějším počinem v procesu jaderného odzbrojování. Smlouva byla podepsána 1. července 1968 a jejím účelem je zavázat státy, které jaderné zbraně vlastní, aby je dále nešířily a postupně usilovaly o jejich celkové odstranění, a státy, které jaderné zbraně nevlastní, k rezignování na snahu o jejich dosažení. Smlouva však nijak neomezuje možnosti jaderných programů pro mírové účely. Tato smlouva definuje pět takzvaných jaderných mocností (USA, Čínská lidová republika, Ruská federace, Spojené království a Francie), které uskutečnily jaderný test před rokem 1967 (tedy před vznikem smlouvy).⁷ Signatáři⁸ této smlouvy jsou téměř všechny členské státy OSN vyjma pěti: Izraele, Pákistánu, Indie, Korejské lidově demokratické republiky (byla signatářem, ale od smlouvy odstoupila roku 2003) a Jižního Súdánu (nově vzniknuvší stát). Kromě Jižního Súdánu, který zatím nestihl ke smlouvě přistoupit, disponují zřejmě všechny výše zmíněné země jadernými zbraněmi. K NPT však není možné přistoupit jako země vlastníci jaderné zbraně, a pokud by se některá ze zemí chtěla stát signatářem smlouvy, musela by se svých jaderných zbraní vzdát, jak učinila například Jihoafrická republika.^{9,10} Dohledem nad dodržováním NPT je pověřena Mezinárodní agentura pro atomovou energii (dále jen IAEA¹¹).¹²

2.1.2. SMLOUVA O ČÁSTEČNÉM ZÁKAZU JADERNÝCH ZKOUŠEK (PTBT)¹³

Smlouva o částečném zákazu jaderných zkoušek byla podepsána roku 1963 v Moskvě zástupci Spojených států, Spojeného království a Sovětského svazu. Od té doby byla podepsána většinou států světového společenství. Ze států vlastníci jaderné zbraně nejsou signatáři Izrael, Čínská lidová republika, Severní Korea a Francie. Smlouva zakazuje jaderné testy v atmosféře, ve vesmíru a pod vodou.^{14,15}

2.1.3. SMLOUVA O ÚPLNÉM ZÁKAZU JADERNÝCH ZKOUŠEK (CTBT)¹⁶

Smlouva o úplném zákazu jaderných zkoušek je dokument, který zakazuje veškeré jaderné exploze, civilní i vojenské, ve všech prostředích (v atmosféře, nad i pod zemí, pod vodou atd.). Smlouva byla podepsána roku 1996, ale stále nenabyla platnosti, jelikož platnost je podmíněna ratifikací 44 jmenovitých států¹⁷, z nichž osm států (jmenovitě ČLR, Indie, Írán, Egypt, Izrael, USA, Pákistán a Severní Korea) stále dohodu neratifikovalo.¹⁸

2.1.4. SMLOUVA O ZÁKAZU JADERNÝCH ZBRANÍ

Základní ideou jaderného odzbrojení je dosažení světa bez jaderných zbraní. Tento cíl se však zdá být v současnosti příliš nereálný. Přesto existuje smlouva¹⁹, která byla i předmětem jednání Valného shromáždění (viz rezoluce 70/33²⁰ a 71/258²¹), které dohodu schválilo. Pro se vyslovilo 122 států, jeden byl proti (Nizozemsko) a zbylé státy se hlasování zdržely – včetně všech držitelů jaderných zbraní a členů NATO vyjma Nizozemska.²² Od 72. zasedání Valného shromáždění na podzim 2017 mohou státy tuto dohodu podepsat a pro její vstup v platnost je třeba, aby dohodu ratifikovalo alespoň 50 zemí. Naneštěstí díky prozatímnímu nezájmu ze strany jaderných mocností je celosvětové jaderné odzbrojení v dohledné době nepravděpodobné.

3 Bezjaderné zóny

Bezjaderné zóny jsou státy nebo skupiny států, které se dobrovolně rozhodly na svém území zakázat výrobu, užívání, testování a umístování jaderných zbraní.²³ Bezjaderné zóny jsou zpravidla zřizovány mezinárodní smlouvou nebo se za bezjadernou zónu mohou jednostranně prohlásit státy (např. Mongolsko v roce 1992). Právo vyhlásit bezjadernou zónu je zaručeno článkem 7 NPT.²⁴

3.1 Historie bezjaderných zón

S nápadem vytvořit první bezjadernou zónu na území Československa, Polska, Německé demokratické republiky a Spolkové republiky Německo přišel v roce 1957 polský ministr zahraničí Adam Rapacki. Tento plán, ačkoliv nebyl pro odmítavý postoj Západu schválen, posloužil jako vzor pro další bezjaderné zóny po celém světě.²⁵ Dosavadní bezjaderné zóny ukazuje následující tabulka.

Tabulka 1: Bezjaderné zóny

Oblast	Smlouva	Rok podpisu	Poznámka
Latinská Amerika a Karibik	Smlouva z Tlateloca ²⁶	1967	Kuba ji ratifikovala až v roce 2002
Jižní Pacifik	Smlouva z Rarotongy ²⁷	1985	
Mongolsko		1992	Samostatně vyhlášená bezjaderná zóna, mezinárodně uznána ²⁸
ASEAN	Smlouva z Bangkoku ²⁹	1995	
Afrika	Smlouva z Pelindaby ³⁰	1996	
Střední Asie	Smlouva ze Semipalatinsku ³¹	2006	

Oblast	Smlouva	Rok podpisu	Poznámka
Antarktida	Antarktická smlouva ³²	1961	
Mořské dno	Smlouva o mořském dně ^{33, 34}	1971	
Vesmír	Kosmická smlouva ^{35, 36, 37, 38}	1966	

3.2 Protokoly o uznání zóny

Pro každou bezjadernou zónu je stěžejní, aby její existenci uznaly jaderné mocnosti, a to ratifikací příslušných protokolů. Tímto aktem se zavazují zónu respektovat (včetně její působnosti na závislých územích členských států), neprovádět v ní jaderné testy ani hrozit členům zóny jaderným úderem. Za zmínku stojí také protokol rozšiřující působnost smlouvy na závislá území. U některých ze stávajících bezjaderných zón stále nebyly některé protokoly ratifikovány všemi jadernými mocnostmi (například u bezjaderné zóny států ASEAN nebyly protokoly podepsány žádným z jaderných států) a formálně tak není jejich existence uznána.³⁹

Obrázek 1: Mapa bezjaderných zón⁴⁰

4 Jaderné programy na Blízkém východě

4.1 Vymezení Blízkého východu

Jako Blízký východ je označován region jihozápadní Asie, pro který však neexistuje jednotná definice a nedá se tak jasně vymezit, které státy do tohoto regionu řadíme a které ne. Některé koncepte Blízkého východu zabírají jen několik států na asijském pobřeží Středozemního moře, Irák a Saúdskou Arábii, jiné, jako například tzv. koncepte širšího Středního východu (Greater Middle East),⁴¹ zahrnují i státy Maghrebu či středoasijské státy. Téměř vždy však tyto definice obsahují státy Arabského poloostrova, Malou Asii, Írán, Irák, Izrael, Sýrii a Jordánsko.⁴²

4.2 Irák

Irák patřil k nejkontroverznějším zemím Blízkého východu v problematice jaderných zbraní. Již od podepsání NPT tuto dohodu neustále porušoval.⁴³ Odmítal se podrobit kontrole inspektory IAEA, obohacoval uran na nepřípustnou mez a budoval tajná jaderná zařízení.⁴⁴ V roce 1981 podniklo izraelské letectvo úder na jaderný reaktor Osirak. Konec iráckých snah o jadernou bombu pravděpodobně představovala operace Pouštní bouře, která reagovala na iráckou okupaci Kuvajtu. Podle inspektorů IAEA již touto dobou Irák vlastnil potřebné komponenty k sestrojení jaderné zbraně. Jednou ze záminek ke druhé válce v Zálivu bylo mimo jiné podezření, že Irák vlastní zbraně hromadného ničení (mezi které patří vedle chemických a biologických zbraní také zbraně nukleární), ovšem tyto zprávy se nepotvrdily. V současnosti je Irák silně proti proliferaci (rozšiřování jaderných zbraní) a neusiluje ani o jaderný program pro mírové účely.^{45:46}

4.3 Sýrie

Ačkoliv je Sýrie signatářem NPT, motivována snahou o strategické vyrovnání sil s jejím úhlavním nepřítelem Izraelem spustila svůj vlastní jaderný program. Přelom v otázce syrského jaderného programu nastal v roce 2007, kdy izraelské a americké tajné služby identifikovaly podezřelé vojenské zařízení v severovýchodní Sýrii, kde se podle jejich informací mohlo vyrábět plutonium. Izraelská armáda následně podnikla letecký úder (Operace Ovocný sad)^{47:48} při němž zařízení zničila. Tento útok ale nebyl autorizován Radou bezpečnosti a jednalo se tak o porušení mezinárodního práva. O situaci byli informováni inspektoři IAEA, podle kterých mohlo dojít k porušení dohod. Sýrie veškerá obvinění popírá, ale zároveň odmítá inspektorům dodat dokumenty týkající se sporných zařízení.⁴⁹

4.4 Írán

Íránský jaderný program má své počátky v 50. letech, avšak islámská revoluce v roce 1979 způsobila pozastavení výzkumu. Později však došlo k obnovení jaderného programu pro mírové účely pod dohledem IAEA. Zlom nastal v roce 2000, kdy Írán podle IAEA přestal plnit své závazky plynoucí z NPT a vzniklo podezření, že usiluje o jadernou zbraň.⁵⁰ Írán například přestal informovat IAEA o importu uranu, prováděl nenahlášené testy s plutoniem a zřídil tajné zařízení na obohacování uranu.⁵¹ Následovalo vyostření situace a na Írán byly uvaleny sankce.⁵² Po nástupu nového íránského prezidenta Hasana Rúhaniho v roce 2013 došlo k oteplení vztahů a pokroku ve vyjednávání.⁵³

Výsledkem jednání byla íránská jaderná dohoda, která byla podepsána roku 2015. Vyjednávání se účastnilo pět stálých členů Rady bezpečnosti OSN spolu s Německem (také označováno jako P5+1) a EU. Na setkání bylo dohodnuto ukončení všech ekonomických sankcí, uvalených v souvislosti s jaderným programem, výměnou za splnění podmínek, mezi které patří například snížení počtu centrifug na obohacování uranu o dvě třetiny, závazek neobohacovat uran nad 3,67 % nutných pro palivo energetických reaktorů a snížit množství již obohaceného uranu z 10 tun na 300 kilogramů.^{54, 55, 56} Dohledem nad plněním podmínek byla pověřena IAEA, které byl Íránem povolen vstup do veškerých jaderných zařízení v zemi.⁵⁷ Dohoda byla schválena Radou bezpečnosti, která přijala rezoluci číslo 2231 (2015). Dohoda obsahuje mechanismus, na základě kterého budou v případě jejího porušení ze strany Íránu okamžitě obnoveny zrušené sankce.

4.5 Izrael

Stát Izrael čelí od dob svého vzniku nezáviděníhodné bezpečnostní situaci. Již v první arabsko-izraelské válce byl napaden všemi svými sousedy, a ačkoliv se v průběhu posledních let situace mírně ustálila (mimo jiné i díky jadernému odstrašení ze strany

Izraele)⁵⁸, stále je Izrael trnem v oku mnoha arabským zemím Blízkého východu.⁵⁹ Vzhledem k materiální i početní převaze svých soupeřů se Izrael uchýlil k možnosti zajistit svou bezpečnost pomocí jaderných zbraní, s čímž však měl problém největší spojencem Izraele, Spojené státy americké.⁶⁰ I z tohoto důvodu se Izrael rozhodl přejít k takzvané politice jaderné nejednoznačnosti⁶¹ – Izrael nikdy vlastnictví zbraní nepřiznal, ovšem také ho nevyvrátil. Izrael ve své historii podnikl několik vojenských operací, které měly za cíl zničení jaderných zařízení těch států, které považoval za nepřátelské a které usilovaly o získání jaderné zbraně. Jednal tak podle takzvané Beginovy doktríny, podle které musí Izrael zabránit nepřítelům Izraele v získání jaderných zbraní. Ze stejného důvodu je Izrael silně znepokojen íránskou dohodou, kterou považuje za ohrožení své bezpečnosti.^{62,63} V současnosti není možné spolehlivě potvrdit počet izraelských jaderných zbraní, avšak většina odhadů se pohybuje okolo 80 hlavic.⁶⁴ Izraelský jaderný program je zřejmě největší překážkou vzniku bezjaderné zóny na Blízkém východě a jedná se o cíl kritiky mnoha členů mezinárodního společenství.⁶⁵

4.6 Saúdská Arábie

V posledních letech vzniklo podezření, že Saúdská Arábie usiluje o získání jaderné zbraně. Ačkoliv neexistují žádné důkazy, jemné náznaky ze strany Saúdů, obvykle ve spojitosti s íránským jaderným programem, vzbudily debaty o jejich jaderných možnostech. Prozatím se tedy nejedná o důvod k obavám, ale samotné podezření může přispět ke zvýšení napětí v regionu.⁶⁶

5 Bezjaderná zóna na Blízkém východě

5.1 Dosavadní vyjednávání

Již rezoluce Valného shromáždění OSN č. 3263 z roku 1974 volala po zřízení bezjaderné zóny a následovala ji celá řada dalších.^{67,68} Rezoluce byly předkládány zejména Egyptem, Íránem a Izraelem.⁶⁹ Zóna však doposud zřízena nebyla.⁷⁰

Mezi největší překážky pro utvoření bezjaderné zóny na Blízkém východě patří arabsko-izraelský konflikt. Arabské země považují izraelský jaderný program za hrozbu míru v regionu.⁷¹ Ačkoliv země Blízkého východu vyjádřily vůli jednat, základní rozpor spočívá v pořadí kroků nutných pro zajištění míru. Zatímco vlády arabských zemí žádají po Izraeli okamžité jaderné odzbrojení a přistoupení k NPT⁷², kterému by mělo následovat mírové řešení konfliktu, Izrael oponuje, že nejprve by měl být vyjednáán trvalý mír, a až následně by se měl vzdát jaderných zbraní.⁷³

Jednou z dalších navrhovaných možností je návrh Egypta na vytvoření zóny bez zbraní hromadného ničení (tedy i zbraní chemických a biologických).⁷⁴ Tento plán má podporu mnoha států Blízkého východu.⁷⁵

Jednou z dalších otázek, které je třeba vyřešit, je rozhodnutí na území kterých států by měla zóna vzniknout. Pokud bychom do regionu Blízkého východu zařazovali například Turecko, které, jako člen NATO, přechovává na svém území jaderné zbraně Spojených států amerických, muselo by následovat stažení amerických jaderných hlavic ze země.⁷⁶

5.2 Role DISEC

Jaderné odzbrojování je pro Valné shromáždění jednou z nejvýznamnějších priorit, a proto je mu věnována značná pozornost. Většina dokumentů a ostatních záležitostí týkajících se této otázky tak spadá do agendy Výboru pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost. Právě v DISEC se předjednávají návrhy rezolucí, které jsou následně schvalovány na plénu Valného shromáždění. Ačkoliv není možné, aby OSN (potažmo Valné shromáždění) bezjadernou zónu přímo zřídila, může svým stanoviskem

podpořit její zřízení a posloužit jako platforma pro vyjednávání mezi potencionálními členy zóny a ostatními aktéry a jako důležitý materiál pro vznik závazné mezinárodní smlouvy.

6 Závěr

Pro nalezení kompromisu v otázce bezjaderné zóny na Blízkém východě bude třeba velkých ústupků od všech potenciálních členských států. Jednání o tomto tématu na půdě DISEC probíhají už desítky let a ačkoliv byla přijata série rezolucí, ty mají pouze doporučující charakter a vznik zóny tak bude záviset na individuální domluvě zúčastněných stran.

Otázky pro stanoviska:

- Vlastní váš stát jaderné zbraně? Pokud ano, je signatářem NPT?
- Je váš stát součástí bezjaderné zóny?
- Jak se váš stát staví k jadernému odzbrojování?
- Angažuje se váš stát na Blízkém východě, popřípadě na které státy má vazby a jaké?

Otázky pro jednání:

- Měla by vzniknout bezjaderná zóna na Blízkém Východě?
- Pokud ano, na území kterých států?
- Mělo by být nejprve nalezeno mírové řešení arabsko-izraelského konfliktu, nebo by měla nejprve vzniknout bezjaderná zóna?
- Mělo by se jednat o zónu bez jaderných zbraní, nebo zónu beze zbraní hromadného ničení?

Doporučené zdroje:

Bezjaderné zóny obecně: <http://www.opanal.org/en/nuclear-weapon-free-zones-nwfs/>

Shrnutí dosavadních pokroků ve vyjednávání a nastínění stanoviska zúčastněných stran:

http://www.belfercenter.org/sites/default/files/legacy/files/dp_2013-09.pdf

Video o fungování jaderných zbraní: <https://www.youtube.com/watch?v=E-Ks-BsoMPM>

Mapa signatářů NPT: <https://www.pressenza.com/wp-content/uploads/2015/05/NPT-map.png>

Background report o bezjaderných zónách Jáchyma Vintra z roku 2016:
<http://www.amo.cz/cs/prazsky-studentsky-summit/bezjaderne-zony/>

Seznam použitých zdrojů

- ¹ History.com. Bombing of Hiroshima and Nagasaki. 2009. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.history.com/topics/world-war-ii/bombing-of-hiroshima-and-nagasaki>
- ² Nuclear Threat Initiative. Israel. 2014. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.nti.org/learn/countries/israel/nuclear/>
- ³ Nuclear Threat Initiative. Nuclear Disarmament South Africa. 2017. [online]. [cit.2017-08-04]. Dostupné z: <http://www.nti.org/analysis/articles/south-africa-nuclear-disarmament/>
- ⁴ Center for Global Education. A Brief History of Nuclear Weapons States. 2003. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://asiasociety.org/education/brief-history-nuclear-weapons-states>
- ⁵ Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons
- ⁶ United Nations Office for Disarmament Affairs. Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons. 1968. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://disarmament.un.org/treaties/t/npt/text>
- ⁷ United Nations Office for Disarmament Affairs. Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT). 2001. [online]. [cit.2017-08-04]. Dostupné z: <https://www.un.org/disarmament/wmd/nuclear/npt/>
- ⁸ United Nations Office for Disarmament Affairs. Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons - Status of the Treaty. 1968. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://disarmament.un.org/treaties/t/npt>
- ⁹ United Nations Office for Disarmament Affairs. Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons článek 9 bod 3. 1968. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://disarmament.un.org/treaties/t/npt/text>
- ¹⁰ Nuclear Threat Initiative. Nuclear Disarmament South Africa. 2017. [online]. [cit.2017-08-04]. Dostupné z: <http://www.nti.org/analysis/articles/south-africa-nuclear-disarmament/>
- ¹¹ International Atomic Energy Agency
- ¹² International Atomic Energy Agency. Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT). 2001. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné online z: <https://www.iaea.org/publications/documents/treaties/npt>
- ¹³ Partial Test Ban Treaty
- ¹⁴ Nuclear Threat Initiative. TREATY BANNING NUCLEAR TESTS IN THE ATMOSPHERE, IN OUTER SPACE AND UNDER WATER (PARTIAL TEST BAN TREATY) (PTBT). 2011. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.nti.org/learn/treaties-and-regimes/treaty-banning-nuclear-test-atmosphere-outer-space-and-under-water-partial-test-ban-treaty-ptbt/>
- ¹⁵ United Nations Office for Disarmament Affairs. Treaty Banning Nuclear Weapon Tests in the Atmosphere, in Outer Space and Under Water. 2013. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: http://disarmament.un.org/treaties/t/test_ban
- ¹⁶ The Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty
- ¹⁷ United Nations Office for Disarmament Affairs. Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty (CTBT). 1996. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <https://www.un.org/disarmament/wmd/nuclear/ctbt/>
- ¹⁸ Nuclear Threat Initiative. COMPREHENSIVE NUCLEAR-TEST-BAN TREATY (CTBT) 2016. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.nti.org/learn/treaties-and-regimes/comprehensive-nuclear-test-ban-treaty-ctbt/>
- ¹⁹ United Nations Conference to Negotiate a Legally Binding Instrument to Prohibit Nuclear Weapons, Leading Towards their Total Elimination. Treaty adopted on 7 July 2017. 2017. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <https://www.un.org/disarmament/ptnw/>

- ²⁰ United Nations General Assembly. Rezoluce 70/33. Taking forward multilateral nuclear disarmament negotiations. 2015.[online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z <http://undocs.org/A/RES/70/33>
- ²¹ United Nations General Assembly. Rezoluce 71/258. Taking forward multilateral nuclear disarmament negotiations. 2016. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://undocs.org/A/RES/71/258>
- ²² General Assembly - other. United Nations conference to negotiate a legally-binding instrument to prohibit nuclear weapons: Second session. 2017. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z https://s3.amazonaws.com/unoda-web/wp-content/uploads/2017/07/A.Conf_.229.2017.L.3.Rev_.1.pdf
- ²³ Agency for the Prohibition of Nuclear Weapons in Latin America and the Caribbean (OPANAL). Nuclear-Weapon-Free Zones (NWFZs). 2016. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.opanal.org/en/nuclear-weapon-free-zones-nwfzs/>
- ²⁴ United Nations Office for Disarmament Affairs. Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons. 1968. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://disarmament.un.org/treaties/t/npt/text>
- ²⁵ CVCE. The Rapacki Plan (Warsaw, 14 February 1958). 2012 [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné online z: https://www.cvce.eu/en/obj/the_rapacki_plan_warsaw_14_february_1958-en-c7c21f77-83c4-4ffc-8cca-30255b300cb2.html
- ²⁶ Agency for the Prohibition of Nuclear Weapons in Latin America and the Caribbean (OPANAL). Nuclear-Weapon-Free Zones (NWFZs). 2016. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.opanal.org/en/nuclear-weapon-free-zones-nwfzs/>
- ²⁷ Nuclear Threat Initiative. SOUTH PACIFIC NUCLEAR-FREE ZONE (SPNFZ) TREATY OF RAROTONGA 2017. [online]. [cit.2017-07-18] Dostupné z: <http://www.nti.org/learn/treaties-and-regimes/south-pacific-nuclear-free-zone-spnfz-treaty-rarotonga/>
- ²⁸ Nuclear Threat Initiative. NUCLEAR-WEAPON-FREE STATUS OF MONGOLIA. [online]. [cit.2017-07-18] Dostupné z: <http://www.nti.org/learn/treaties-and-regimes/nuclear-weapon-free-status-mongolia/>
- ²⁹ Nuclear Threat Initiative. SOUTHEAST ASIAN NUCLEAR-WEAPON-FREE-ZONE (SEANWFZ) TREATY (BANGKOK TREATY). 2017. [online]. [cit.2017-07-18] Dostupné z: <http://www.nti.org/learn/treaties-and-regimes/southeast-asian-nuclear-weapon-free-zone-seanwfz-treaty-bangkok-treaty/>
- ³⁰ Nuclear Threat Initiative. AFRICAN NUCLEAR-WEAPON-FREE-ZONE (ANWFZ) TREATY (PELINDABA TREATY). 2017. [online]. [cit.2017-07-18] Dostupné z: <http://www.nti.org/learn/treaties-and-regimes/african-nuclear-weapon-free-zone-anwfz-treaty-pelindaba-treaty/>
- ³¹ United Nations Office for Disarmament Affairs. Treaty on a Nuclear-Weapon-Free Zone in Central Asia (CANWFZ). [online]. [cit.2017-07-18] Dostupné z: <http://disarmament.un.org/treaties/t/canwfz>
- ³² Secretariat of the Antarctic Treaty. The Antarctic Treaty. 1959. [online]. [cit.2017-07-18] Dostupné z: <http://www.ats.aq/e/ats.htm>
- ³³ Plným názvem The Treaty on the Prohibition of the Emplacement of Nuclear Weapons and Other Weapons of Mass Destruction on the Sea-Bed and the Ocean Floor and in the Subsoil Thereof
- ³⁴ U.S. Department of State. Treaty on the Prohibition of the Emplacement of Nuclear Weapons and Other Weapons of Mass Destruction on the Seabed and the Ocean Floor and in the Subsoil Thereof. 1971. [online]. [cit.2017-07-18] Dostupné z: <https://www.state.gov/t/isn/5187.htm>
- ³⁵ Plným názvem The Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies

³⁶ United Nations Office for Outer Space Affairs. Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, Including the Moon and Other Celestial Bodies. 1963. [online]. [cit.2017-07-18] Dostupné z: <http://www.unoosa.org/oosa/en/ourwork/spacelaw/treaties/introouterspacetreaty.html>

³⁷ Plným názvem The Agreement Governing the Activities of States on the Moon and Other Celestial Bodies

³⁸ United Nations Office for Outer Space Affairs. Agreement Governing the Activities of States on the Moon and Other Celestial Bodies. 1979. [online]. [cit.2017-07-18] Dostupné online z: <http://www.unoosa.org/oosa/en/ourwork/spacelaw/treaties/intromoon-agreement.html>

³⁹ United Nations Office for Disarmament Affairs. Disarmament Treaties Database. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://disarmament.un.org/treaties/>

⁴⁰ United Nations Office for Disarmament Affairs. Nuclear-Weapon-Free Zones . 2001. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <https://www.un.org/disarmament/wmd/nuclear/nwzf/>

⁴¹ Istitut of Policy Studies. The US Greater Middle East Initiative. 2007. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.ips.org.pk/the-muslim-world/1004-the-us-greater-middle-east-initiative.html>

⁴² Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Blízký východ. 2017. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/index.html

⁴³ The Washington Post. IRAQ: SHAMMING THE NON-PROLIFERATION TREATY. 1991. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/archive/opinions/1991/10/13/iraq-shamming-the-non-proliferation-treaty/33fc40f1-9454-47f9-9f89-ao1b12a6c700/?utm_term=.84fcb29b8241

⁴⁴ Nuclear Threat Initiative. Iraq Nuclear. 2015. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.nti.org/learn/countries/iraq/nuclear/>

⁴⁵ Federation of American Scientists. Iraqi Nuclear Weapons. 2012. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <https://fas.org/nuke/guide/iraq/nuke/program.htm>

⁴⁶ Nuclear Threat Initiative. Iraq. 2015. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.nti.org/learn/countries/iraq/>

⁴⁷ Abrams, Elliot. Bombing the Syrian Reactor: The Untold Story. 2013. [online]. [cit.2017-07-18] Dostupné z: <https://www.commentarymagazine.com/articles/bombing-the-syrian-reactor-the-untold-story/>

⁴⁸ Cohen, Avner a Spector, Leonard S. Israel's Airstrike on Syria's Reactor: Implications for the Nonproliferation Regime. 2008. [online]. [cit.2017-07-18] Dostupné z: https://www.armscontrol.org/act/2008_07-08/SpectorCohen#Sidebar

⁴⁹ Globalsecurity.org. Nuclear Weapons Programs. 2015. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.globalsecurity.org/wmd/world/syria/nuke.htm>

⁵⁰ Pan, Esther. IRAN: Curtailing the Nuclear Program. 2005. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/backgrounder/iran-curtailing-nuclear-program>

⁵¹ The Institute for Science and International Security. Iran's NPT Violations – Numerous and Possibly On-Going?. 2006. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.isis-online.org/publications/iran/iranntviolations.pdf>

⁵² Ministerstvo průmyslu a obchodu. Sankce a zvláštní opatření (Írán, Sýrie, KLDK). 2016. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument40596.html>

⁵³ Ševeček, Martin. Íránský jaderný program – vznik sankcí, současnost a budoucnost. 2016. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z:

<http://oenergetice.cz/ropa/iransky-jaderny-program-je-pod-kontrolou-co-nas-ceka-dal/>

⁵⁴ Tamtéž

⁵⁵ ČTK. Velmoci se dohodly s Íránem na jaderném programu. 2015. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/zahranicni/politika/velmoci-se-dohodly-s-iranem-na-jadernem-programu-1209256>

⁵⁶ Bruno, Greg. Iran's Nuclear Program. 2010. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/backgrounder/irans-nuclear-program>

⁵⁷ Česká televize ČT24. Írán uzavřel s mocnostmi dohodu o svém jaderném programu. 2015. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1560686-iran-uzavrel-s-mocnostmi-dohodu-o-svem-jadernem-programu>

⁵⁸ E-Polis.cz. Izraelské jaderné odstrašování. 2009. [online]. [cit.2017-10-25]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/izraelske-jaderne-odstrasovani.html>

⁵⁹ Jewish Virtual Library. Israeli War of Independence: Background & Overview (1947 - 1949). 2001. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.jewishvirtuallibrary.org/israeli-war-of-independence>

⁶⁰ Nuclear Threat Initiative. Israel. 2014. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.nti.org/learn/countries/israel/nuclear/>

⁶¹ V angličtině známo pod pojmem "opacity".

⁶² Reuters. Insight: Has Iran ended Israel's Begin Doctrine?. 2011. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/us-israel-militarydoctrine-idUSTRE7A61SA20111107>

⁶³ Aktuálně.cz. Společně s USA bychom mohli vypovědět dohodu s Íránem, prohlásil izraelský premiér Netanjahu. 2016. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/spolecne-s-usa-bychom-mohli-vypovedet-dohodu-s-iranem-prohla/r~7c2a15f6c02711e684c5002590604f2e/>

⁶⁴ Nuclear Threat Initiative. Nuclear Disarmament Israel 2017. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.nti.org/analysis/articles/israel-nuclear-disarmament/>

⁶⁵ Nuclear Threat Initiative. Israel. 2014. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.nti.org/learn/countries/israel/>

⁶⁶ Nuclear Threat Initiative. Saudi Arabia. 2017. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.nti.org/learn/countries/saudi-arabia/>

⁶⁷ United Nations General Assembly. Rezoluce 3263 - Establishment of a Nuclear-weapon Free Zone in the Region of the Middle East. 1974. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z:

[http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/3263\(XXIX\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/3263(XXIX))

⁶⁸ United Nations General Assembly First Committee Meeting Coverage. Addressing Arms Proliferation Risks, First Committee Approves 26 Texts, Including Draft Promoting Nuclear-weapon-free Middle East. 2016. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <https://www.un.org/press/en/2016/gadis3566.doc.htm>

⁶⁹ Khakimullina, Liliya. Etablování bezjaderné zóny na Blízkém východě. 2016. [online]. [cit.2017-07-18] Dostupné z:

https://is.muni.cz/th/440391/fss_m/Khakimullina_L._Etablovani_bezjaderne_zo_ny_na_blizkem_vychode.pdf

⁷⁰ Aboul-Enein, Sameh. A Nuclear-Free Zone for the Middle East. 2016. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z: <http://www.css.ethz.ch/en/services/digital-library/articles/article.html/bf74f781-ded2-448e-9498-e4590b5448d2>

⁷¹ SAGHAFI-AMERI, Nasser. WMD-Free Zone in the Middle East Encounters New Challenges: A View from Tehran. In: A WMD-Free Zone in the Middle East: Regional Perspectives. FORADORI, Paolo a Martin B. MALIN, eds. Boston: Belfer Center for Science and International Affairs, 2013, s. 21. [online]. [cit.2017-07-18] Dostupné z:

http://www.belfercenter.org/sites/default/files/legacy/files/dp_2013-09.pdf

⁷² United Nations General Assembly. Rezoluce 67/73. [online]. [cit.2017-07-18]
Dostupné z:

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/67/73

⁷³ Doško, Pavel. Možnosti izraelské denuklearizace. 2012. [online]. [cit. 2017-07-18]

Dostupné z: https://is.muni.cz/th/363808/fss_b/bakalarskaPrace.pdf

⁷⁴ United Nations General Assembly. A/68/781 Letters received from Member States confirming support for declaring the Middle East a region free from weapons of mass destruction, including nuclear, chemical and biological weapons. 2014. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné online z:

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/68/781

⁷⁵ United Nations Office for Disarmament Affairs. Middle East Weapons of Mass Destruction Free Zone. 2017. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné z:

<https://www.un.org/disarmament/menbcletters/>

⁷⁶ Goldschmidt, Pierre. A Realistic Approach Toward a Middle East Free of WMD. 2016. [online]. [cit.2017-07-18]. Dostupné

z:<http://carnegieendowment.org/2016/07/07/realistic-approach-toward-middle-east-free-of-wmd-pub-64039>

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a OBSE.

 www.studentsummit.cz	 www.facebook.com/studentsummit
 summit@amo.cz	 www.twitter.com/studentsummit
 www.instagram.com/praguestudentsummit	 www.youtube.com/studentsummitcz

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

 +420 224 813 460	 www.facebook.com/AMO.cz
 www.amo.cz	 www.twitter.com/amo_cz
 info@amo.cz	 www.linkedin.com/company/amocz
 Žitná 608/27, 110 00 Praha 1	 www.youtube.com/AMOCz

Lukáš Tamchyna

Autor je spolupracovníkem Asociace pro mezinárodní otázky a členem přípravného týmu Pražského studentského summitu.

Background report je materiál pro žáky středních škol účastnících se Pražského studentského summitu. Všichni partneři projektu jsou uvedeni [zde](#).

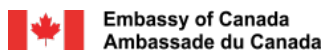
Generální partner
Pražského studentského summitu

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

TOP
partneři

Partneři

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

RESPEKT

Mediální
partneři

Za
podpory

Vytvoření bezjaderné zóny na Blízkém východě